

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải *Đệ Tử Quy*

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài thứ 53

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta vẫn đang học chánh văn 2.1 “Cha mẹ gọi phải đến ngay”, và đang học nội dung thứ ba: “Tu thân bắt đầu từ việc nhỏ nhất”. Cũng đã kết thúc ý thứ nhất: “Cha mẹ gọi đến ngay – thái độ cung kính”. Chúng ta đang dừng ở ý thứ 2: “Chồng (hay vợ) gọi thì thái độ nên như thế nào?”

Bây giờ trước khi vào học tiếp, chúng ta sẽ nhắc lại bài hôm trước một chút.

- Đạo đức học vấn của một người nhận biết từ đâu? Từ lời nói, hành vi
- Lời nói, hành vi nào đầu tiên? Hiếu kính cha mẹ
- Hiếu kính khởi đầu từ “tu thân”
- Tu thân thì bắt đầu từ việc nhỏ nhất

[Nhỏ nhất là gì?]

Cha mẹ gọi phải đến ngay – thái độ cung kính

Thái độ trẻ ngày nay tùy tiện, bất kính

Phải dạy trẻ thái độ nói chuyện với cha mẹ. [Đó]

Thái độ thế nào?

- ☐ *Thái độ cung kính*
- ☐ *Lời nói nhẹ nhàng*

Thứ hai: Chồng (hoặc vợ) gọi thì thái độ nên như thế nào?

*Cũng không được chậm trễ
Lời lẽ phải tôn trọng*

Bây giờ chúng ta sẽ nghe tiếp tục thầy Thái giảng]

Làm người càng thân càng không được tùy tiện, càng thân càng phải tôn trọng, vì thế mà lễ không thể mất. Cho dù người thân đến đâu nhưng lễ phép bao giờ cũng phải giữ.

[Vì sao thế hả bạn? Người thân đến đâu, lễ phép bao giờ cũng phải giữ. Vì vừa nói, nếu bạn cung kính được với người thân thì chắc là bên ngoài bạn sẽ cung kính được.

Mà cung kính thì là gì ạ? Là pháp tắc đại tự nhiên. Cung kính là một cái khoảng cách ưu mỹ để bạn gọi là có những cái quan hệ giao tế với tất cả đối với người bên ngoài. Bạn học được cung kính chắc chắn bạn thành tựu.

Còn nếu như bạn học hết cả Đệ Tử Quy, bạn học đủ sang nào Phật Thuyết Đại Thừa Vô Lượng Thọ, rồi Thái Thượng Cảm Ứng Thiên, nhưng cái tâm cung kính của bạn không thể nào khai mở thì vứt đi mà thôi.

Tôi xin nói với bạn về những cái mà tôi quán chiếu mình nhé:

Bắt đầu từ khi tôi chia sẻ Phật pháp thì lúc đầu là nói đúng là cái tâm ngã mạn nổi lên rất nhiều. Bây giờ có? Vẫn có, nhưng nó bớt đi. Thế thì khi tâm ngã mạn nổi lên thì bắt đầu tôi phê phán: Ôi giời ôi, các vị ấy nghe pháp mà các vị ấy không cung kính gì cả, thì như thế này các vị ấy đời nào các vị ấy học được. Là tự mình nghĩ thế. Thế sao các vị ấy không nghe được Hòa Thượng nói câu rằng: Hãy nhìn thấy tất cả mọi người đều là Phật, là Bồ Tát, mà ta chỉ là phàm phu thôi. Nếu các vị ấy học được như thế thì các vị ấy sẽ được. (Đây là đang soi lỗi người đấy). Các vị không thể cung kính được, thì các vị chẳng học được cái gì cả.

Sau đến khi một thời gian rồi bắt đầu tôi bắt đầu nghĩ lại. Tôi bảo vậy thì tại sao mình không nhìn được tất cả các chúng sinh đang ngồi đây đều

là Phật, Bồ Tát? Mình cũng không học được cung kính thế thì mình còn nói gì ai nữa? Vậy thì ngay chính từ mình, làm sao mình phải học được cái như Hòa Thượng nói là: “Ai cũng là Bồ Tát, còn ta chỉ là kẻ phàm phu”. Mình rao giảng ra rả suốt ngày như thế này mà mình còn không khai mở được tâm cung kính, mình cũng vứt đi nốt. Nhưng mà học được có khó không? Khó lắm. Khó vô cùng.

Cho nên chính vì thế nên nếu bạn không thường xuyên quán chiếu tâm mình, thì bạn sẽ thường xuyên bạn sẽ mắc phải cái ngã mạn, thường xuyên bạn sẽ mắc phải cái ngã mạn. Mà khi bạn đã ngạo mạn rồi thì bạn không còn học được cái gì nữa.

Cho nên là lại nhớ đến cái câu là “Cầu nhật tân, nhật nhật tân, hựu nhật tân”. Mỗi khi chia sẻ với các bạn, mỗi ngày tôi chỉ cần gặt đi được một hạt, một cái hạt bụi ở trên cái thân này cũng là thành công, miễn là tôi đừng tích bụi thêm, không phải là gặt được một hạt tôi lại cộng thêm mười hạt thì thôi chết rồi. Cứ như thế mỗi ngày gặt một bụi.

Các bạn cũng làm sao đấy để quán chiếu thường xuyên. Các bạn mỗi ngày các bạn chỉ cần gặt đi được một hạt bụi. Nhưng mà đừng cộng thêm vào. Hoặc nếu không thì một tuần bạn gặt được năm hạt nhưng bạn cộng thêm bốn hạt thôi, thì cuối cùng bạn vẫn thành tựu.

Hai là lời lẽ thì phải tôn trọng.

Đấy, vợ chồng gọi cũng không được chậm trễ, nhưng mà lời lẽ lại phải tôn trọng.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Có một bạn nhỏ khi nghe mẹ nó nói chuyện. Nói chuyện xong người mẹ cúp điện thoại, đưa con liền nói với bà:

- Mẹ à, có phải mẹ vừa nói chuyện với ba không?

*Quý vị xem, đứa bé này từ nơi khẩu khí nói chuyện với người mẹ, là nó liền biết được nhất định là nói chuyện với ba, vì sao? Khi vợ nói chuyện với chồng đều là khẩu khí thế nào? Tốt hay không tốt? ***[Bạn nghe nhé.]****

Cho nên người mẹ vừa nghe đứa con hỏi thì trong lòng thấy giật mình. Quý vị xem thái độ của chúng ta đối với chồng, con cái đều có thể nhận ra, nên cần phải điều chỉnh lại. Có khi thấy số điện thoại hiện lên là của chồng, vừa cầm lên *[liền nói]*:

- A lô! Gì thế?

[Có không ạ? Rất nhiều.

Tôi thường khen con dâu tôi là:

- Ủ, con nói chuyện với mẹ thì nhỏ nhẹ đấy, nhưng mà những lần mà mẹ nghe anh Trung gọi cho con thì đúng y như thế này. “Gì thế?”

Phải thay đổi. Bởi vì về sau con cái nó sẽ phát hiện ra ngay. Tôi cũng sẽ thay đổi. Tuy nhiên là độ này thì chúng tôi là được cái lợi về không gian là không cần điện thoại nữa, đúng không ạ?]

Quý vị thấy, khẩu khí này con cái đều có thể phân biệt được là “ba gọi về”. Thế nên người mẹ lập tức thay đổi.

Hôm đó, chồng cô ta lại gọi điện về, cô ta rất lễ phép.

- A lô! Anh à!

Chồng cô nói:

- Xin lỗi tôi gọi nhầm.

Liền cúp điện thoại.

[Vì thấy vợ toàn là cái kính, tự nhiên hôm nay lại rất nhẹ nhàng:

- A lô! Anh à!]

Sau đó người chồng lại gọi lại, chồng cô nói:

- Vậy vừa rồi vẫn là em hả?

Khi thái độ chúng ta thay đổi thì gia đình cũng sẽ thay đổi, nên đừng xem thường thái độ của ngôn ngữ lời nói.

Lần này đón năm mới, có một vài thầy cô giáo đem 40 tập Hạnh Phúc Nhân Sinh tôi giảng ở Hồng Kông, đem về quê cho số học trò của họ xem. Trong đó có một vị trở về Ninh Ba liền tặng cho cô bạn học của mình.

Vì chồng của cô bạn này chưa về nhà ăn Tết mặc dù đã là mừng 5 Tết. Vì đúng lúc công ty đang bận nên chồng của người bạn này tối ba mươi Tết mà quên gọi điện thoại về nhà, rồi cuộc sợ bị vợ la mắng, lại về trễ đến hai ngày, nên đến ngày mùng hai Tết muốn gọi về thì lại nghĩ rằng nhất định sẽ bị la, nên tiếp tục kéo dài, kéo dài đến ngày mùng năm mới gọi về.

Đúng lúc cô đang xem đĩa giảng về Hạnh Phúc Nhân Sinh, *[hay là Đường Đến Hạnh Phúc]* xem được một nửa thì chồng cô gọi về. Vừa bắt điện thoại, ông chồng có chút lo sợ, sợ nhất định sẽ bị vợ mắng.

Người chồng nói:

- Xin lỗi, đến bây giờ anh mới gọi điện về.

Người vợ lập tức nói:

- Anh vất vả quá, đến Tết mà cũng không được về nhà. Mẹ con em rất cảm ơn anh ở bên ngoài làm việc cực khổ.

Người chồng nghe vậy cũng cảm thấy kỳ lạ, sau đó cúp điện thoại. Không bao lâu người chồng lại gọi điện thoại về. Anh ta nói:

- Hay là em cứ mắng anh vài câu, như vậy anh thấy dễ chịu hơn.

[Quen bị vợ mắng quá rồi, bây giờ vợ nói lời nhẹ nhàng âu yếm thì tưởng là vợ dần đổi gì.]

Tôi cũng thấy vợ chồng cư sĩ Hằng cũng thế. Thế, cư sĩ Tuấn hồi trước thì ở trong cái thành viên của cái đoàn gọi là đàm phán cái Hiệp định thương mại Việt Mỹ TPP, thì cứ đi suốt trong vòng mấy năm trời. Ngoài ra còn cả công việc bình thường khác nữa. lúc ấy Chu Bi cũng nhỏ, thế là sân si lên là đủ kiểu, rồi mắng mỗ đủ kiểu.

Thế xong cuối cùng tôi mới nói một câu với cư sĩ Hằng, tôi mới bảo:

- Chồng con đi công tác rồi mở công ty, rồi làm các kiểu, cũng chẳng phải là vì chồng con muốn cho cuộc sống của mẹ con con tốt đẹp lên hay sao?

Tôi chỉ cần nói có một câu như thế và từ đấy cư sĩ Hằng hiểu ra và cuối cùng là gần như không còn sân si chồng nữa về cái chuyện gọi là cứ đi làm suốt số ngày đêm.

Tiền sĩ Thái giảng tiếp:]

Cho nên vợ chồng sống với nhau, sẽ trực tiếp ảnh hưởng đến nếp sống của gia đình. Quan hệ vợ chồng tốt, nhất định phải bắt đầu từ thái độ của lời nói ngôn ngữ.

[Để minh họa chỗ này tôi xin chia sẻ thêm một câu chuyện như sau:]

“Vào triều Chu, có một nông dân tên là Khích Khuyết sống ở nước Tấn. Khích Khuyết chung sống với vợ rất hòa thuận, họ tôn trọng lẫn nhau như hồi mới quen biết.

Một ngày nọ, vợ của Khích Khuyết mang thức ăn ra cánh đồng nơi chồng đang làm việc. Người vợ lễ phép đưa thức ăn cho chồng bằng cả hai tay, Khích Khuyết cũng không kém phần cung kính chìa hai tay ra để nhận thức ăn.

Ngay lúc đó, một vị quan triều đình tên Cữu Quý đi ngang qua và rất cảm phục khi nhìn thấy cảnh tượng ấy. Cữu Quý liền bái kiến vua nước Tấn là Tấn Văn Công, và hết lời khen ngợi Khích Khuyết trước mặt nhà vua. Ông còn tiến cử Khích Khuyết làm đại tướng quân thống lĩnh toàn bộ quân đội của quốc gia. [Từ một nông dân] Khi Tấn Văn Công hỏi nguyên do, Cữu Quý đáp:

- Tâu Bệ hạ, Khích Khuyết rất mực tôn trọng người khác, kể cả vợ của mình. [Thế là làm được cái nguyên tắc đầu tiên - “Lễ kính chư Phật”, đương nhiên là chưa, chúng ta không biết có làm được đến hoa lá cỏ cây, rồi sơn hà đại địa hay không] Biết tôn kính người khác là biểu hiện quan trọng nhất của một người đoan chính, chúng ta nhất định phải trọng dụng người này”.

Những diễn biến sau đó đã chứng minh Cữu Quý nói đúng. Sau khi Khích Khuyết được phong chức vị đứng đầu đại quân nước Tấn, ông đã qua

tác phong chính trực mà thu phục được lòng người. Khích Khuyết còn chứng tỏ bản thân là một nhà chiến lược quân sự tài ba, và cũng là một chiến binh dũng cảm phi thường.

[Vì sao lại từ một nông dân mà lại trở thành một nhà chiến lược quân sự tài ba? Vì ông đi theo đúng pháp tắc đại tự nhiên, đúng đại đạo cho nên trí tuệ khai mở. Đối với vợ ông, ông còn cung kính như thế, cả hai vợ chồng. Cho nên các bạn phải rút kinh nghiệm, nếu như các bạn mà, nói như với chồng như là thầy Thái vừa nói - “Alô, gì đây?”, thế rồi là “Thôi nhé. Nói nhiều quá”, đấy ví dụ như thế, các bạn phải thay đổi, bởi vì như thế là các bạn đang đi ngược với pháp tắc đại tự nhiên.]

Lữ Khôn, học giả trứ danh triều Minh, thuyết rằng: “Một cặp vợ chồng nhìn thấy nhau mỗi ngày và hiểu quá rõ về nhau, thế nhưng vợ chồng Khích Khuyết vẫn đối đãi với nhau bằng sự tôn kính chân thành ngay cả khi họ cùng ăn với nhau ba bữa một ngày.

Một danh nhân xưa cũng từng nói “Hôn nhân sẽ chẳng đi đến đâu nếu không có sự tôn trọng dành cho nhau”. Khi gia đình xảy ra bất hòa, nguyên nhân luôn bắt nguồn từ việc không tuân theo lời dạy của cổ nhân, [Tức là bạn không tuân theo, là bạn đi ngược pháp tắc đại tự nhiên rồi] rằng vợ chồng phải tôn trọng lẫn nhau”.

[Một cặp vợ chồng nhìn thấy nhau mỗi ngày và hiểu quá rõ về nhau, nên rất khó để kính trọng nhau, cho nên Hòa Thượng mới nói: bạn nhiếp thọ người thân trong gia đình là khó nhất, vì sao? Vì tất cả thói hư tật xấu của bạn đều bộc lộ rõ ràng trước người thân, thế nên nếu từ chỗ khó nhất này làm được thì các chỗ khác bạn sẽ dễ dàng làm được.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Thứ ba: Trưởng bối gọi cũng đến ngay, thái độ cung kính

Ngoài “Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn” (Cha mẹ gọi, phải đến ngay). Lòng cung kính như vậy đối với cha mẹ, còn đối với ai nữa?

Đối với sư trưởng, cũng phải “Sư trưởng hô, ứng vật hoãn” [Thầy giáo gọi, lập tức thưa.]

Còn đối với ai nữa?

Người trên gọi, lập tức thưa.

Lãnh đạo gọi, cũng lập tức thưa.

Nếu như ngày mai đi làm, cấp trên gọi quý vị, quý vị lập tức chạy đến:

- Giám đốc, ông gọi tôi có chuyện gì chẳng?

Giám đốc quý vị sẽ ngạc nhiên mà nói:

- Hôm nay quý vị có bị “sốt” chẳng?

[Bởi vì sao ạ? Bất kính quen rồi. Thế bây giờ vừa học Đệ Tử Quy xong thì bắt đầu là học lại cái tâm cung kính, thì đến giám đốc cũng phải ngạc nhiên, chồng cũng phải ngạc nhiên. Rồi bạn biểu diễn một hồi thì nhất định là người ta sẽ theo bạn học Đệ Tử Quy như hai vợ chồng mà tôi vừa kể chuyện ngày hôm kia, vừa đến thăm vợ chồng tôi.]

Không sao, bắt đầu thay đổi từ chúng ta thì toàn thể địa cầu đều thay đổi, không nên xem thường sức mạnh của chính mình. Cho nên học tập phải học một biết mười, phải từ nội tâm chúng ta.

Người xưa thường nói “Tâm hành nhất như”. Tâm là căn bản, tất cả hành vi đều từ tâm quý vị mà hiện lộ ra. Khi một người nội tâm thật sự cung kính, họ sẽ đối với mọi người đều cung kính.

[Đấy ạ, cả tâm cả hành động đều chỉ là một. Cho nên là có một cái đoạn sau thầy Thái nói, mà lần trước tôi cũng ví dụ với các bạn. Tôi ví dụ, về tôi nói xấu người này chẳng hạn, tôi kể chuyện với cụ ông nhà tôi. Cụ ông nhà tôi bảo:

- Không được nói như thế!

Tôi bảo:

- Không, con chỉ nói với mình cha thôi, con có nói với ai đâu.

Cụ ông bảo thế này chứ:

- Con có hai tâm à? Con có hai tâm à? Nhất định con nói chỗ này thì lúc khác con vẫn cái tâm sân si như thế con sẽ lại tiếp tục nói chỗ khác.

Cho nên phải sửa. Còn nếu mà bạn hai tâm rồi thì bạn không có chân thành, bạn là giả.]

Thứ tư: Dạy trẻ “Không gì không cung kính”

[Đấy nhé. Đối với cha mẹ cung kính này, đối với vợ chồng cũng cung kính này, đối với lại trưởng bối, rồi lãnh đạo, rồi thầy giáo đều cung kính.

Bây giờ là mở rộng ra là dạy trẻ không gì không cung kính.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Bài thứ nhất trong Lễ Ký, mở đầu Khúc Lễ viết: **“Khúc lễ viết, vô bất kính”** (tức là «Không gì là không cung kính»), đối với tất cả người, sự, vật đều phải cung kính.

Chư vị bằng hữu, một người đối với cha mẹ, đối với anh em, trưởng bối đều cung kính. Vậy thì đối với việc cha mẹ giao phó, chúng sẽ như thế nào? Cũng tận tâm tận lực mà làm.

Khi chúng cung kính người khác, thì đối với việc cũng sẽ cung kính. Khi chúng cung kính với người khác, vậy thì cha mẹ gian khổ kiếm được tiền mua vật thực, chúng có xem thường chẳng? Không bao giờ.

[Bạn có nhớ trong Liễu Phàm Tứ Huấn Hòa Thượng giảng không? Khi chúng thực sự có hiếu với cha mẹ, chúng cung kính, thì đối với những đồ vật cha mẹ làm ra chúng có cung kính không? Cũng cung kính. Cho nên là với những việc mà cha mẹ giao phó đã cung kính rồi thì “Cha mẹ sai chớ lười biếng”. Chúng sẽ thế nào? Cũng tận tâm tận lực mà làm.]

Cho nên, khi bọn trẻ biết cách cung kính với người, sự, vật thì tâm tự nhiên sẽ sinh cung kính. Thế nên chư vị bằng hữu, tâm cung kính này rất quan trọng.

[Nhà Phật thì nói sao ạ? Thứ nhất là “Lễ kính chư Phật”, mà chư Phật ở đây Hòa Thượng giảng là: Không phải chỉ khi bạn vào chùa, bạn thấy tượng Phật, bạn thấy ảnh Phật rồi bạn cung kính. Không phải chỉ là như vậy. Quá khứ Phật, chúng ta xem thấy ở trên kinh điển, Thích Ca Mâu Ni Phật đã nói cho chúng ta nghe về Quá khứ Phật. Hiện tại Phật, Thích Ca Mâu Ni Phật cũng giới thiệu cho chúng ta nghe không ít, mọi người đều rất

quen thuộc, như thế giới Tây Phương Cực Lạc A Di Đà Phật, thế giới Phương Đông Lưu Ly Dược Sư Như Lai, là Phật hiện tại.

Phật quá khứ thì đương nhiên bạn cung kính rồi. Phật hiện tại, cũng cung kính rồi. Thế nhưng đến Phật tương lai là ai? Tất cả chúng sinh. Bởi vì trong Kinh Hoa Nghiêm có một câu gì ạ? “Ta đã thành Phật và các chúng sinh cũng sẽ thành Phật”. Vậy thì tất cả đều là Phật. Vậy cái đối tượng cung kính của bạn là phải tất tât, không những tất cả mọi người từ kẻ thù của mình, tất cả mọi người, mà đến tất cả mọi vật, tất cả mọi việc rồi đến hoa lá cỏ cây, tất tât.

Bạn làm được như vậy thì tức là bạn đã thực hiện được “Lễ kính chư Phật”. Hòa Thượng còn nói đến là từ muỗi, gián, côn trùng, tuốt tuốt bạn đều cung kính.

Tôi bây giờ đã có cái thói quen là cứ nói với cái cháu giúp việc là:

- Nhớ nhé, hôm nào cũng phải đặt cơm mới lại đặt gạo ra ngoài sân nhé.

Cháu hỏi:

- Để làm gì ạ?

Liễu Phàm Tứ Huấn nói là dành cơm cho cả chuột ăn, thế nên mỗi lần tôi nhìn thấy con chuột nó ra nó ăn cơm ở cái chỗ góc cây lan là trong tâm tôi rất là vui vẻ, rất là hoan hỷ.

Một cái cốc sữa, hoặc một cái hộp sữa hết cũng thế, cư sĩ Châu định rửa đi cái hộp sữa hết hoặc bỏ ra, tôi bảo:

- Không, cứ mở ra mang ra ngoài. Thế là đây là mình cúng dường cho kiến, là ngoài sân là các vị kiến các vị ăn hết rồi đến lúc mà mình vứt cũng được.

4. Dạy trẻ cung kính với cha mẹ thế nào?

Đó, bây giờ biết là cung kính quan trọng rồi. Nhưng bây giờ muốn dạy trẻ cung kính với cha mẹ thì chúng ta phải làm thế nào?

Thứ nhất: Khi trẻ gọi người lớn có cần đến ngay hay không?

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Đối với bọn trẻ có cần là “**Nhi tử hô, ứng vật hoãn**”*[tức là con cái gọi, phải đến ngay]*? Quý vị không nên nói là thầy Thái nói:

- Đối với tất cả mọi người đều phải cung kính.

Cho nên hôm nay trở về con quý vị gọi, quý vị lập tức chạy đến:

- Con à có chuyện gì chẳng?

Như vậy là quý vị học đến ngu ngơ rồi.

[Chúng ta bình đẳng là bình đẳng về lý. Còn về sự là phải có tôn ti trật tự. Cho nên trong cái bài gọi là “Tất cả chúng sinh vốn dĩ là Phật”, Hòa Thượng có nói rằng là chúng ta bình đẳng về lý, nhưng nếu về sự mà bạn cũng coi như họ là Phật, thì có rất nhiều các đối tượng, kể cả trẻ nhỏ và nhiều đối tượng họ tu chưa được như vậy mà bạn cung kính họ quá mức thì họ tưởng họ là ông giời. Vậy thì là bạn hại họ rồi.]

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Như vậy là quý vị đã học Phật đến ngu ngơ rồi. Đối với con cái, chúng ta là cha mẹ, chúng là con cái, chúng ta phải để chúng cung kính chúng ta, phải thành tựu tâm cung kính của chúng. Thế nên nếu bọn trẻ nói:

- Ba ơi qua đây một chút.

Quý vị có nên đến không? Không thể.

Nếu nó nói:

- Sao ba không đến?

Bạn vẫn là không đến chỗ chúng. Vậy thì sau đó chúng sẽ phải đến chỗ bạn, lúc này bạn nói:

- Chúng ta cùng nhau học Đệ Tử Quy.

Quý vị không nên trách cứ chúng ngay, không nên, phải dẫn dắt từng bước, cùng học với chúng. Tự nhiên trong các câu chuyện thánh triết này, nó sẽ muốn học theo.

Cho nên chúng ta đối diện với các mẫu người khác nhau, cần phải hiểu làm sao để vận dụng *[cho tốt]* học vấn.

[Một là, khi trẻ gọi, chúng ta phải thành tựu cái tâm cung kính cho trẻ, chứ không phải là chúng ta lại chạy đến rồi, như thế là thầy Thái nói là bạn học thành ngu ngơ rồi. Phải thành tựu cái tâm cung kính cho trẻ.]

Thứ hai: Khi con cái bắt kính, cha mẹ phải lập tức xử lý

Có một cô giáo, một hôm con cô ấy đứng trước cửa gọi cô. Vừa lúc đó, mẹ chồng cô ấy đi đến liền nói:

- Chắc là gọi cháu đi ăn. *[Đấy]*

Không ngờ đứa cháu này trả lời bà một câu:

- Bà đừng ồn nữa!

Làm sao đây? Quý vị xem, nó đối với bà nội không cung kính. Vì thế giáo dục rất quan trọng, phải cẩn thận từ ban đầu (gọi là “thận ư thi”). Khi quý vị phát hiện trẻ như vậy thì cần phải xử lý gấp, nếu không khi chúng đã thành thói quen thì sẽ rất khó để thay đổi.

Cô giáo này rất nhạy cảm, lập tức cô mở cửa nói với con:

- Đến xin lỗi bà nội ngay.

Lập tức chỉnh đốn thái độ bắt kính và nói chuyện ngạo mạn của chúng. Đứa trẻ này chết cũng không chịu xin lỗi, không muốn xin lỗi. Mẹ chồng cô ấy nói:

- Thôi, khí hậu nóng thế này, xin lỗi cái gì.

Lúc này phải nên làm sao? Điều này đang khảo nghiệm trí tuệ của những bậc cha mẹ. Cuối cùng thấy con không xin lỗi, mẹ nó *[tức là cô ấy]* liền nói:

- Mẹ à, không dạy tốt con cái là sai lầm của con, con xin lỗi mẹ.

Cô giáo này vừa nói xong thì đứa trẻ đã rơi nước mắt. Rơi nước mắt nói lên điều gì? Thấy xấu hổ. Sau đó cô giáo lại nói với con mình:

- Con xem, con không cung kính với bà nội nhưng bà nội không lúc nào là không nhớ đến con, sợ con quá nóng. Con có thấy được tấm lòng của bà nội chăng, đều từng giây từng phút là lo cho con đó.

Làm con dâu phải nói thay cho bà nội, bà nội nghe xong rất cảm động. Cho nên quan hệ mẹ chồng nàng dâu vì chuyện này mà phát triển rất tốt, vì bà nội cảm thấy đứa con dâu này hiểu được lòng bà.

[Cho nên khi mà cư sĩ Châu nói với cư sĩ Trung rằng (có tôi nữa):

- Là anh em phải thương nhau, Đệ Tử Quy dạy như thế. Cho nên anh với chị Hằng mà càng thương yêu nhau, chị thì đã có một cái đốt sống là giả không bằng người rồi, thì chỉ có anh thương em kính, anh em hòa, là hiếu kính”.

Thì chính là cư sĩ Châu nói điều này trước. Tất nhiên là cư sĩ Trung thì chắc là cũng có lúc lãng quên đi thôi. Thì sao ạ? Quan hệ mẹ chồng nàng dâu vì chuyện này mà phát triển rất tốt. Vì sao? Bởi vì cư sĩ Châu đã đặt được mình vào vị trí của tôi mà nói.

Chứ không phải lại bảo rằng là: Anh phải thế này thế khác với chị, rồi anh phải thế nọ thế kia, rồi ông bà khó tính chỉ có suốt ngày cháu ngoại rồi trông cháu ngoại, không phải. Cho nên khi cư sĩ Châu đã đặt được mình vào vị trí của chính cha mẹ chồng, thì sẽ nhìn thấy được là cha mẹ chồng “Cha mẹ thích docks lòng làm”, cha mẹ thích cái gì?]

Tiếp theo cô giáo nói với nó:

- Tôi nay con nên viết nhật ký để tự kiểm điểm lại xem.

Rốt cuộc đứa bé này tôi đến đã viết nhật ký, nó nói “Có hai cái tôi: Một cái tôi rất lương thiện, còn một cái là không lương thiện. Cái không lương thiện và lương thiện đang ở đó mà giằng co nhau”. *[Đấy]*

Các bạn, tuổi nhỏ như vậy đã có sự đấu tranh rất lớn như vậy, sau khi lớn lên có sự đấu tranh càng lớn hơn, nhưng nếu tâm hiếu được cảm rỗi từ

nhỏ, thì cuộc đời chúng sẽ không có mâu thuẫn như vậy. Cuộc đời chúng cũng không vì không cung kính, vì tính xấu mà làm những việc khiến mình phải hối hận. Cho nên, khi con cái phạm sai lầm, chúng ta làm cha mẹ phải rất nhạy cảm, phải lập tức xử lý.

[Trưa nay tôi lại chiến thắng Chu Bông, vì sao ạ? Chu Bông không chịu ăn, bố mẹ nó chịu. Tôi bảo vậy để tôi.]

Tôi bảo:

- Con phải ăn, nếu con không ăn, bà đưa con vào WC, đóng cửa lại.

Thế là nó cũng giống Vĩ Vĩ – cháu của thầy Thái, nó cứ ngâng ngâng thế này không chịu. Mẹ nó xúc nó vẫn không ăn. Nhưng bắt đầu lúc này, tôi nói 3 lần xong bắt đầu tôi làm hòa, đây giống như thầy Thái.

Tôi ra, tôi cầm cái thìa tôi bảo:

- Vậy thì bà xúc cho con nhé.

Thế là đồng ý, há mồm ra ăn một thìa. Sau khi ăn một thìa xong thì hết cả bát. Tôi không phải cho nữa, mà thìa thứ hai là bắt đầu đến lượt mẹ nó cho rồi.

Cho nên mà, thầy Thái nói là chúng ta không thể thuận theo những cái tập tánh xấu của trẻ. Nếu chúng ta nhân nhượng một lần thì về sau chúng sẽ tiếp tục và cuối cùng chúng sẽ cười lên đầu, lên cổ chúng ta. Và như thế thì sao? Chúng sẽ trở thành rất tự tư.]

Câu giáo huấn, cả khổ 4 câu này đều là cung kính với cha mẹ: *[Bạn nghe nhớ]*

“Cha mẹ gọi, phải đến ngay” [phải cung kính]

“Cha mẹ sai, chớ lười biếng” [cũng là cung kính]

“Cha mẹ dạy, phải kính nghe”

“Cha mẹ trách, phải thuận sửa”

Đều là một phần tâm cung kính đối với cha mẹ.

[Đó ạ. Bây giờ đến ý:]

Thứ ba: Là dạy trẻ ân đức cha mẹ luôn nhớ, thì tự nhiên sẽ cung kính

Thật ra làm một người, nếu có thể lãnh hội được ân đức cha mẹ một cách sâu sắc thì tâm cảnh của họ sẽ tự nhiên nhu nhuyến, tự nhiên cung kính.

[Bài trước chúng ta bảo làm sao để cho trẻ khởi tâm hiếu đễ. Thì phải dạy cho trẻ biết tri ân công lao của cha mẹ. Thì chúng ta đã biết, phải dạy cho trẻ biết sao ạ? Cưu mang nặng nhọc. Bảo toàn cho con. Rồi cái công khi sinh đẻ đón đau, muôn nghìn cay đắng, sau rồi đến cái công gọi công lao dưỡng dục. Phải cho chúng thấy, phải khởi lên được cái tâm tri ân đễ. Và rất nhiều các đứa trẻ đã khóc. Và chính bản thân chúng ta hôm nay, khi đọc gọi “Phật thuyết đại báo phụ mẫu ân trọng Kinh” thì tôi cũng nhìn thấy rất nhiều bạn đã khóc.

Cho nên là phải khởi lên được cho trẻ cái tâm tri ân với cha mẹ. Có biết ân thì bắt đầu mới biết báo ân.

Cho nên ý thứ ba ở đây là:]

Thứ 3. Dạy trẻ ân đức cha mẹ luôn nhớ, tự nhiên sẽ cung kính

[Đây là thầy Thái nói, tôi phải nói là từng câu từng chữ rất là đúng. Tôi mà cứ mỗi một lần tôi bắt kính với mẹ tôi, thì cứ mỗi một lần mà tôi cứ cảm thấy là sân si lên với mẹ thì bắt đầu tôi lại nhắm mắt lại, tôi nghĩ đến hình ảnh gì?

Thứ nhất là tôi nghĩ đến cái hình ảnh mà khi tôi còn nhỏ ấy, mẹ tôi đạp một cái xe đạp Thống Nhất cũ, đạp đến 100 cây số, để lên thăm ông bà nội tôi ở một chỗ, sau đấy lại để lên thăm chúng tôi, 4 anh em chúng tôi lại phải chia thành đôi, vì sợ nhờ bom nó thả một quả mà trúng một cái thì mất cả 4 đứa thì chết. Thế là thành 3 chỗ.

Vậy mà bố tôi ngày đấy thì yếu. Tôi lại nhớ đến cái hình ảnh mẹ tôi là cứ đạp xe đạp, đèo nào gạo, nào muối, nào nước mắm, rồi tuốt tuột các thứ đèo lên, thăm chúng tôi xong lại rẽ sang để thăm ông bà nội chúng tôi, rồi lại sang thăm anh chị chúng tôi. Tôi cứ thấy đúng một cái hình ảnh của một người mẹ rất là tần tảo, chịu thương, chịu khó.

Tôi lại nhớ đến cái hình ảnh là năm đấy là năm 1964, tôi mới có 5 tuổi thôi. Tôi được đưa lên sơ tán ở trên Hà Bắc, thế thì khi mẹ tôi lên thì

tiếp tế các thứ cho các con, vì bố tôi ngày đấy yếu không đi được. Về sau bố tôi tu bố tôi mới khỏe đẹp như là cái ảnh các bạn thấy đấy.

Thế thì cứ mỗi lần mẹ tôi về thì mẹ tôi đều phải trốn cả, vì sao? Vì tôi chạy theo. Tôi cứ chạy theo như thế. Có những khi tôi ngủ dậy, cụ đi rồi. Cả một cái đường tàu hỏa như thế này, mà tôi cứ thế là tôi chạy từng cái bậc. Bạn biết tàu hỏa nó chia thành những cái thanh như thế này là tôi cứ thế tôi chạy, mà chân tôi đi chân đất tôi vẫn cứ chạy như thế. Mà tôi chạy theo mãi cho đến nỗi mà, đến mấy cây số, cái anh con nhà chủ, những ngày đấy họ thương nhau lắm. Thế là hai anh chị ấy là chạy theo để coi như lôi tôi về, dỗ dành tôi về.

Cho nên mỗi một lần mà tôi cứ cảm thấy là khi bắt đầu tôi sân si khó chịu lên với mẹ, thì tôi lại nhắm mắt lại tôi nhớ lại những cái hình ảnh ấy, và tôi lại cảm thấy rằng là sao ạ? Mẹ tôi đúng là một người mẹ mà vất vả suốt cả một đời. Cho đến tận cuối đời, lúc ấy con cái bắt đầu trưởng thành, bắt đầu mới được mở mày mở mặt . Vậy mà đến khi cha tôi mất đi, thì mẹ tôi rơi vào trầm cảm. Vậy mà bây giờ mình lại không hiểu, mình cứ sân si với cụ mãi.

Cho nên ở đây thầy Thái mới nói là sao?]

Nếu có thể lãnh hội được ân đức của cha mẹ một cách sâu sắc thì tâm cảnh của họ tự nhiên sẽ nhu nhuyến, tự nhiên sẽ cung kính.

[Đúng bạn ạ. Bạn hãy cố gắng làm được điều đấy. Nếu lúc nào bạn cảm thấy sân si lên với cha mẹ bạn, bạn hãy nhớ đến từ công lao sinh thành, rồi đến công lao dưỡng dục, rồi đến chăm sóc. Tất cả là hy sinh cho con, gọi là “Những mong con no ấm, mẹ đói rách vẫn vui”.

Rồi đối với lại con bệnh tật thì sao? Như cư sĩ Hằng đấy. Cho nên ở đây các bạn nào nếu có anh em mình là những người gọi là khiếm khuyết hoặc không bằng mình thì các bạn phải nghĩ đến tấm lòng của cha mẹ. Cha mẹ sợ nhất là con ốm, và cuối cùng trong “Phụ mẫu ân trọng Kinh” thì nói gì hả các bạn?

“Không ghét con mù điếc,
Không hiềm tật chân tay,
Con cùng chung máu mủ,
Lòng thương chẳng đổi thay”

Cho nên càng các con mà bị khiếm khuyết, càng các con mà bị gọi là kém cạnh thì cha mẹ lại càng thương, các bạn phải hiểu được điều đấy. Chứ không phải lúc đấy các bạn lại tha hồ tranh giành.

Có lần, tôi còn nhớ cư sĩ Hằng vì giận quá nên mắng cư sĩ Trung thì về sau có phen nản với tôi. Tôi có nói với cư sĩ Hằng thế này, từ đấy trở đi cư sĩ Hằng không bao giờ nữa.

Tôi bảo:

- Con cứ thử nghĩ mà xem, con có công ty này, con có nhà cao này, [bởi vì một cái căn hộ đấy là cũng gần 5 tỷ], con có ô tô riêng này, gọi là nhà lầu xe hơi, con có công ty, con có chồng con thương yêu con này, con có các con con xinh đẹp ngoan ngoãn, em có gì đâu? Vậy tại sao mình không thể phát được một cái tâm là bao dung với em, mà cứ phải bắt lỗi từng li từng tí một thế?

Lúc ấy cư sĩ Trung chưa có người yêu cơ. Và từ đấy, sau khi tôi nói lần ấy xong thì cư sĩ Hằng không bao giờ phen nản về em nữa. Và lúc đấy thì chỉ còn cái gì? Chị có cái gì thì đều giúp em hết, đều thương yêu em.]

Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.

Ngày mai chúng ta sẽ tiếp tục học ý thứ 2: “Khi con cái bất kính, cha mẹ phải lập tức xử lý”.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,
Hành đúng từng câu chữ,
Nội hóa tâm cung kính,
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai. Xin cảm ơn!]
